

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.

Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

Dominicus is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Tekst: Karin Quint

Redactie: Linda Modderkolk

Ontwerp: Suzanne Nuis

Zetwerk: Crius Group

Grafische vormgeving: Mat-Zet bv

Cartografie: Yde Bouma

Omslagfoto: Stoneleigh Abbey, Warwickshire (Nicola Pulham/Shutterstock)

Fotografie: Karin Quint; Paul Barker (foto Wilton Double Cube), Alistair Ralph (Chilham als set), National Trust Images/Andreas von Einsiedel (Assembly Rooms in Bath), National Trust Images/Nadia Mackenzie (Great Hall in Montacute House), NCRV (Colin Firth als Mr Darcy), Ryan Browne (Turquoise Drawing Room, Castle Howard), Focus Features/Universal Pictures (*Pride & Prejudice* 2005), Liam Daniel/Netflix (*Bridgerton*)

ISBN 978 94 652 5013 7

NUR 512

Vierde druk 2026

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl
dominicusreisgidsen.nl
janeausten.nl
karinquint.nl

Alle mogelijke moeite is gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze uitgave bij het ter perse gaan zo goed mogelijk is bijgewerkt. Websiteadressen en andere praktische informatie kunnen echter veranderen. We hebben ook ons best gedaan alle rechthebbenden van het gebruikte beeldmateriaal te achterhalen en te vermelden. Uitgever en auteur(s) stellen zich niet aansprakelijk voor mogelijke onjuistheden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of een andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

We stellen het erg op prijs als je ons informatie over gewijzigde omstandigheden toestuurdt: daarmee help je ons de volgende drukken zo actueel mogelijk te maken. Je kunt dat doen via info@gottmer.nl.

Inhoud

- 7 Kaarten en plattegronden
- 9 Woord vooraf

1 10 Het leven van Jane Austen

- 12 Opgroeien in Steventon
- 13 Verhuizing naar Bath
- 14 Geld
- 14 Op zoek naar een thuis
- 15 Weer aan het schrijven
- 16 Leven na de dood
- 18 Een vijver en een nat shirt

2 20 Engeland in Jane Austens tijd

- 21 De gekke koning George
- 22 Een land in oorlog
- 22 Onrust in Amerika en Frankrijk
- 26 De positie van de vrouw

3 28 Hampshire en omgeving

- 29 Steventon
- 34 Deane
- 35 Ashe
- 37 Overton
- 38 Chawton – Jane Austen's House
- 45 Alton
- 51 Upper Farringdon
- 53 Basingstoke
- 55 The Wyne
- 56 Monk Sherborne
- 57 Stratfield Saye
- 58 Oakley Hall
- 59 Kintbury
- 60 Ibthorpe
- 62 Winchester
- 66 Southampton
- 70 Portsmouth

4 74 Reading, Oxford, Cheltenham en omgeving

- 75 Reading
- 77 Basildon Park
- 78 Harpsden
- 79 Dorney Court
- 80 Eton College
- 81 Hall Barn
- 82 West Wycombe Park
- 85 Chenies Manor
- 86 Old Rectory (Albury)
- 86 Oxford
- 89 Kingston Bagpuize House
- 90 Claydon
- 91 Chicheley Hall
- 92 Edgcote House
- 92 Broughton Castle
- 94 Adlestrop
- 97 Lower Slaughter
- 97 Stanway House
- 98 Sudeley Castle & Gardens
- 100 Cheltenham
- 103 Chavenage

5 104 Londen en omgeving

- 105 64 Sloane Street
- 105 23 Hans Place
- 107 Westminster Abbey
- 108 Een wandeling door Mayfair
- 113 St James's
- 115 National Portrait Gallery
- 115 10 Henrietta Street
- 117 Covent Garden
- 119 Somerset House
- 120 Twinings
- 120 Lincoln's Inn

121 Sutton's Hospital in
Charterhouse
122 Gracechurch Street
122 Brunswick Square
123 Keppel Street
123 Fitzroy Square
123 St Marylebone
124 The Jane Austen Experience
125 British Library
126 St John-at-Hampstead
128 Fenton House
128 Kenwood House
130 The Queen's House
131 Royal Hospital for Seamen
132 National Maritime Museum
132 St Paul's, Deptford
132 Osterley Park and House
134 Syon Park
135 Ham House
136 Wrotham Park
137 Bocket Hall
137 All Saints Church

6 138 Kent, Surrey en omgeving

139 Ramsgate
141 Deal
142 Goodnestone Park Gardens
144 Canterbury
146 Godmersham Park
151 Chilham
156 Godinton House
157 Wrotham
158 Dartford
158 The Red House, Sevenoaks
160 Tonbridge
161 Tunbridge Wells
162 Groombridge Place
163 Squerryes
165 Box Hill
166 Leith Hill
166 Great Bookham
167 St Mary's Church, Send
167 Loseley Park

169 Worthing
171 Firlie Place
172 Beachy Head

7 174 Bath, Salisbury en omgeving

175 Bath
206 Charlcombe
207 Brean Beach en Brean Down
207 Weston-super-Mare
208 Clifton
209 The Georgian House Museum
209 John Wesley's New Room
210 Blaise Castle
212 Dyrham Park
213 Luckington
214 Sheldon Manor
214 Bowood
215 Lacock
217 Neston Park
218 Great Chalfield Manor
219 Iford Manor Estate
221 Stourhead Garden
220 Wilton House
223 Mompesson House
224 Trafalgar Park
225 De George Inn

8 226 De zuidwestelijke kust

227 Lulworth Cove
227 Came House
228 Crichel House
229 Evershot
230 East Coker
231 Montacute House
233 Mapperton House and Gardens
233 Seatown en Burton Freshwater
233 Lyme Regis
243 Colyton
244 De Austens aan de kust
246 Compton Castle
246 Berry Pomeroy
247 Flete Estate
248 Saltram

250 Charlestown
251 Hartland Abbey
252 Clovelly

9 254 Midden-Engeland

255 Theatre Royal, Bury St Edmunds
256 Montagu's Hospital, Weekley
257 Kirby Hall
258 Burghley
261 Stamford
263 St Peter, Brooke
264 Belton House
266 Stoneleigh Abbey
269 Lord Leycester Hospital

10 272 The Peak District en omgeving

273 Hamstall Ridware
274 Sudbury Hall
276 Haddon Hall
277 Bakewell
278 Chatsworth
281 Longnor
281 Ramshaw Rocks en The Roaches
282 Lyme Park
285 Stanage Edge

11 286 Yorkshire

287 Cannon Hall
289 Nostell Priory
290 Oakwell Hall
290 Bankfield Museum
291 East Riddlesden Hall
292 Harewood House
293 Bramham Park
294 Allerton Castle
294 Newby Hall
296 Castle Howard

12 298 Drie Jane Austen-autoroutes

299 Pride and Prejudice (1995)
in 4 dagen

299 Pride & Prejudice (2005)
in 5 dagen
300 Jane Austens Hampshire
in 7 dagen

13 304 Filmlocaties

305 Pride and Prejudice (1995)
305 Pride & Prejudice (2005)
305 Sense and Sensibility (1995)
306 Sense & Sensibility (2008)
306 Emma (1996, Gwyneth Paltrow)
306 Emma (1996, Kate Beckinsale)
306 Emma (2009)
307 Emma (2020)
307 Persuasion (1995)
308 Persuasion (2007)
308 Persuasion (2022)
308 Mansfield Park (1999)
309 Mansfield Park (2007)
309 Northanger Abbey (2007)
309 Becoming Jane (2007)
309 Miss Austen Regrets (2007)
309 Lost in Austen (2008)
309 Death Comes to Pemberley (2013)
311 Austenland (2013)
311 Pride and Prejudice and Zombies
(2016)
311 Love & Friendship (2016)
311 Sanditon (2019-2023)

14 312 Nog meer Jane Austen

313 Leestips
313 Jane Austen in Nederland
en België
315 De Austens en hun vrienden
315 Familieleden en vrienden
316 Stamboom familie Austen
318 Literatuurlijst

i 320 Praktische reisinformatie

r 327 Register

Kaarten en plattegronden

30	Hampshire en omgeving	150	Wandeling van Chilham naar Godmersham en weer terug
32	Steventon en omgeving	176	Bath, Salisbury en omgeving
52	Wandeling van Chawton naar Farringdon	178	Bath
63	Winchester	188	Wandeling naar Beechen Cliff
76	Reading, Oxford, Cheltenham en omgeving	228	De zuidwestkust van Engeland
106	Londen	236	Lyme Regis
110	De wijk Mayfair in Londen	255	Midden-Engeland
140	Kent, Surrey en omgeving	274	The Peak District en omgeving
		288	Yorkshire

Woord vooraf

Mijn eerste kennismaking met Jane Austen was een beduimelde pocket van *De gezusters Bennet*, een vertaling van *Pride and Prejudice*, die ik in de jaren 90 kocht op een rommelmarkt. Dat Jane Austen een belangrijke rol in mijn leven zou gaan spelen kon ik toen nog niet bevroeden. Sindsdien bracht ze mij ontelbare keren naar Engeland, schonk ze me nieuwe vriendschappen, leerde me dansen zoals zij dat in de 19de eeuw deed, en gaf me inspiratie voor het schrijven van deze reisgids. Met de eerdere edities zijn al heel wat *Janeites* – fanatieke Austen-liefhebbers – op reis gegaan. Sinds in 2014 de eerste druk verscheen, is Jane Austens populariteit alleen maar toegenomen, dankzij steeds weer nieuwe verfilmingen van haar werk en afgeleiden daarvan (zoals boek en BBC-serie *The Other Bennet Sister*). Ook de waanzinnig populaire boekenreeks en Netflix-serie *Bridgerton*, die zich afspeelt in een geromantiseerde regency-periode, is geïnspireerd op Jane Austens werk. En zorgt op haar beurt voor weer een nieuwe generatie Austen-lezers.

In *Het Engeland van Jane Austen* vind je de plekken die belangrijk waren voor Jane Austen; de plaatsen waar ze woonde en waar ze bij familie verbleef of op vakantie ging. Daarnaast staan in deze gids de filmlocaties beschreven van de series en films vanaf 1995. De reisgids begint op de plek die het belangrijkste was voor Jane Austen: Hampshire.

Voor citaten uit de romans gebruik ik de meest recente Nederlandse vertaling. Waar er geen Nederlandse vertaling beschikbaar is, bijvoorbeeld bij Janes brieven, heb ik de originele Engelse tekst opgenomen. Deze heb ik bewust niet vertaald, zodat ze niets aan scherppte zouden verliezen. Om verwarring te voorkomen noem ik de boeken bij hun Engelse titel. Dit omdat er vaak verschillende Nederlandse vertalingen van bestaan.

Voor *Janeites* is deze reisgids een handig hulpmiddel voor een echte Austen-pelgrim. Maar ook als je minder hardcore bent of ‘alleen maar’ anglofiel is deze gids voor jou. Dit boek laat je kennismaken met het leven en werk van een van Englands *national treasures*. En het wijst je de weg naar veel van de mooiste en verrassendste plekjes in Engeland.

Veel reisplezier!

Karin Quint

5 Londen en omgeving

Leadenhall Market in Gracechurch Street

Bij een bezoek aan Londen noemde de jonge Jane de hoofdstad een 'plaats van buitensporigheid & zonde'. In haar boeken is Londen steevast de plek waar men het niet al te nauw neemt met de moraal. Lydia Bennet en Wickham uit *Pride and Prejudice* duiken er onder maar hebben geen plannen om te trouwen, Mary Crawford uit *Mansfield Park* is er iets te wereldwijs geworden om Edmund Bertram te kunnen bekoren. En in Londen wordt duidelijk dat Willoughby uit *Sense and Sensibility* Marianne heeft bedrogen en verloofd is met een ander.

Toch logeerde Jane regelmatig bij haar broer Henry in Londen. En uit haar brieven is op te maken dat ze zeker genoot van de uitstapjes naar het theater, de musea en de vele winkels.

64 Sloane Street

'If the weather permits, Eliza & I walk into London this morning (...)' – Jane aan Cassandra, 20 april 1811

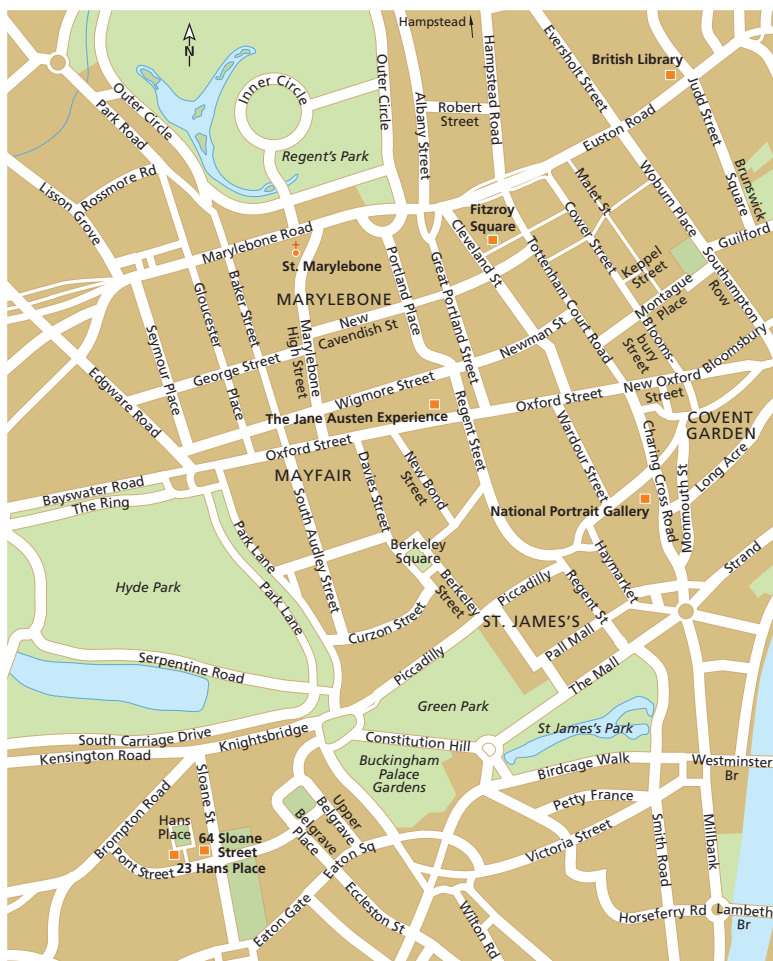
In april 1811 logeerde Jane bij haar broer Henry en zijn vrouw Eliza in 64 Sloane Street. Ze was er deels om te werken; de drukproeven van haar eerste boek, *Sense and Sensibility*, kwamen druppelsgewijs van de drukker en moesten gecontroleerd worden.

Het ging Jane niet snel genoeg. De periodes tussen de ontvangst van de proeven vulde ze op met bezoeken aan vrienden en kennissen en kleine feestjes, maar, zo schrijft ze vanuit Sloane Street aan Cassandra, *'I am never too busy to think of S&S. I can no more forget it, than a mother can forget her sucking child (...).'* Sloane Street was onderdeel van Hans Town, een geplande stadsuitbreiding aan de rand van Londen. Het gebied was een stadje op zich, met huizen en winkels. Hans Place, het centrum van Hans Town, imiteerde wat betreft vorm op kleine schaal de Place Vendôme in Parijs. De wijk was omgeven door weilanden en Jane vertelt in een van haar brieven dat ze samen met Eliza van daar Londen in wandelt. Met een bediende wandelde ze ook naar de stoffenzaak Grafton House in New Bond Street, een behoorlijke afstand om te voet af te leggen. Maar: *'I like my walk very much; it was shorter than I had expected & the weather was delightful.'*

Het huis op 64 Sloane Street dat je vandaag de dag ziet, is helaas niet de voormalige woning van Henry en Eliza. Die heeft in victoriaanse tijd plaatsgemaakt voor het gebouw dat er nu staat.

23 Hans Place

Als je na Sloane Street 64 linksaf Hans Street in loopt, loop je naar het hart van het voormalige Hans Town. Henry Austen verhuisde in 1814 van Henrietta Street bij Covent Garden, waar hij enige tijd woonde na de dood van Eliza, naar 23 Hans Place. Het huis maakte later plaats voor victoriaanse nieuwbouw, maar op de muur van het huidige nummer 23 hangt wel een pla-

Londen

quette om Janes bezoeken aan Henry daar te herdenken. Wanneer je voor het huis staat, zie je rechts verderop in de straat een aantal huizen uit de Georgian periode, met hun eenvoudige uitstraling en charmante hekwerkjes. Zo zal ook Henry's huis eruit hebben gezien. Uit een brief van 23 augustus 1814 maken we op dat Jane blijkbaar in eerste instantie wat bezwaren had tegen het huis, maar al snel om was: *'It is a delightful Place – more than answers my expectations. Having got rid of my unreasonable ideas, I find more space & comfort in the rooms than I had supposed, and the Garden is quite a Love.'* Jane logeerde in augustus 1814 enkele weken bij Henry. Ze sliep op de bovenste verdieping aan de voorkant van het huis en werkte beneden in Henry's

kamer, waar ze gemakkelijk even de tuin kon in lopen. *'I go & refresh myself every now & then, and then come back to Solitary Coolness.'*

Henry woonde tot het voorjaar van 1816 in Hans Place. Toen zijn bank – buiten zijn schuld om – failliet ging moest hij noodgedwongen Londen verlaten. Hij werd predikant in Chawton.

Westminster Abbey

Voor literatuurliehebbers op pelgrimstocht is een bezoek aan Poets' Corner in Westminster Abbey een must. In deze hoek van de imposante kerk liggen meer dan 100 grote schrijvers begraven of hebben er een gedenksteen. In 1400 vond hier de eerste schrijver zijn laatste rustplaats: Geoffrey Chaucer,

HET JANE AUSTEN FESTIVAL IN BATH

Ieder jaar, op een zaterdag in september, neemt een grote optocht van mensen in regency-kleding de straten van Bath over. Het zijn bezoekers van het Jane Austen Festival, dat sinds 2001 jaarlijks in de Georgian stad wordt gehouden. Wat begon als een bescheiden driedaags festival is inmiddels uitgegroeid tot een tiendaags evenement waar Jane Austen-liefhebbers van over de hele wereld op afkomen.

Jackie Herring, de voormalige directeur van het festival, kan zich de eerste regency-promenade door de straten van Bath nog goed herinneren. 'We liepen met zo'n dertig mensen in regency-kostuum, van wie de meesten verbonden waren aan het Jane Austen Centre.' Nu is de optocht een van de hoogtepunten van het festival, waar meer dan duizend (in jubileumjaar 2025 zelfs 2000) mensen aan meedoen.

Het aanbod wordt ieder jaar uitgebreider, van dans- en kledingworkshops, lezingen van Austen-experts en toneelstukken tot busreisjes, bals en muziekvoorstellingen. In 2012 en 2013 was er zelfs een voorstelling en *meet-and-greet* met acteur Adrian Lukis, die in 1995 George Wickham speelde in de BBC-serie *Pride and Prejudice*.

Het rondlopen in regency-kostuum is steeds meer een onderdeel van het festival geworden. Het is niet verplicht, maar wordt wel aangemoedigd. Sommige bezoekers nemen hun hele regency-garderobe mee om de volle tien dagen in kostuum rond te kunnen lopen. 'In het eerste jaar droeg niemand een kostuum, behalve de medewerkers van het Jane Austen Centre. Maar een aantal vaste festivalbezoekers heeft al vrij snel de standaard gezet,' aldus Jackie.

➤ Meer informatie over het Jane Austen Festival: janeausten.co.uk

In het volgende blok huizen, op nummer 40, is het **Jane Austen Centre** gevestigd. Vaak staat Martin in zijn regency-kostuum, compleet met bakkebaarden, bij de deur om je hartelijk welkom te heten. Niet voor niets is zijn bijnaam 'The Greeter'. Hij is naar verluidt de meest gefotografeerde man van Engeland. In het Centre is een permanente tentoonstelling over Bath in de Georgian tijd en Janes verblijf in de stad. Een bezoek aan de tentoonstelling begint met een korte introductie door een van de medewerkers van het centrum (ook gekleed in regency-kostuum), waarna je in eigen tempo door de tentoonstelling kunt wandelen. Je vindt er gebruiksvoorwerpen en kostuums uit de Georgian tijd en je kunt er een documentaire over Jane in Bath bekijken die gepresenteerd wordt door actrice Amanda Root (Anne Elliot in *Persuasion*, 1995).

De tentoonstelling eindigt in de winkel, waar je een uitgebreid aanbod aan Jane Austen-memorabilia vindt. Op de eerste verdieping van het centrum is de Regency Tea Room, met een ruime keuze uit verschillende soorten thee, scones en taarten. De winkel en de Tea Room zijn vrij toegankelijk.

Het Jane Austen Centre organiseert jaarlijks in september het negendaags Jane Austen Festival (zie kader p. 202).

➤ JANE AUSTEN CENTRE, 40 Gay Street, janeausten.co.uk

Queen Square

'Well, here we are at Bath; we got here about one o'clock, & have been arrived just long enough to go over the house, fix on our rooms, & be very well pleased with the whole of it.' – Jane aan Cassandra, 17 mei 1799

Jane was goed te spreken over het huis waar ze met haar broer Edward en zijn gezin verbleef in het voorjaar van 1799. Het was nummer 13 Queen Square, een huis op de hoek van het grote plein dat tussen 1728 en 1736 was gebouwd door architect John Wood de Oude.

Jane schreef haar brieven aan Cassandra in de Drawing Room, vanwaar ze in de verte een deel van Brock Street zag liggen, hoewel haar uitzicht werd gehinderd door de hoge populieren in de tuin van een woning in Queen's Parade. De brieven zijn opgewekt en vol met nieuwtjes over vrienden en kennissen. Jane deed ook wat boodschappen voor Cassandra, maar twijfelde over de aanschaf van kunstfruit voor op haar bonnet. *'I cannot decide on the fruit until I hear from you again. – Besides, I cannot help thinking that it is more natural to have flowers grow out of the head than fruit. – What do you think on that subject?'*

Queen Square was de eerste grote uitbreiding van Bath, in de eerste helft van de 18de eeuw. Architect John Wood zette met zijn neoclassicistische stijl de toon voor hoe de rest van de stad eruit zou komen te zien. Zijn grote meesterwerk was het paleisachtige blok huizen aan de noordkant van het plein. Het verhaal gaat dat John Wood zelf er niet in, maar er juist tegenover ging wonen, zodat hij dagelijks kon genieten van het uitzicht.

De George Inn in Stamford was in de 18de eeuw een van de bekendste herbergen van Engeland.

nenkwam. Het Arts Centre heeft in de film een flinke portiek met pilaren gekregen. Wanneer je nu richting St George's Square wandelt, kijk je aan tegen de blauwe deuren van de **Assembly Rooms** (nog altijd die uit 1727). Ook die hadden in de film een portiek. De Meryton country dance is hier overigens niet gefilmd – dit gebeurde in een aardappelopslag net buiten Stamford, waar een complete set werd gebouwd. De Assembly Rooms in Stamford werden wel gebruikt als oefenlocatie voor de dansen. Je kunt de ruimte bekijken wanneer er geen activiteiten zijn; vraag ernaar bij de Tourist Information.

De kerk St Peter in Brooke was te zien in *Pride & Prejudice* als de kerk van Hunsford.

St Peter, Brooke

Twee straten met een handjevol huizen en in het midden een eeuwenoud kerkje. Brooke is zo'n typisch Engels gehucht dat al eeuwenlang ongestoord hetzelfde blijft. Als toerist kom je er normaal gesproken niet zo snel. Tenzij je de filmlocaties van *Pride & Prejudice* (2005) wilt bezoeken.

In 2004 werd de rust van het dorpje verstoord door een filmploeg en filmsterren Keira Knightley en Matthew Macfadyen; St Peter deed dienst als de kerk van Hunsford, waar Mr Collins (Tom Hollander) zich akelig verspreekt bij dat lastige woord *intercourse* en waar Elizabeth Bennet van kolonel Fitzwilliam hoort hoe Darcy zich heeft bemoeid met het liefdesleven van Bingley.

Bijzonder aan St Peter is dat het sinds de tijd van koningin Elizabeth I nauwelijks is veranderd. Er zijn nog wat overblijfselen van de Normandische geschiedenis van de kerk, maar het meeste wat je ziet stamt uit de 16de eeuw. De kansel waar Mr Collins zijn preek verhaspelde, de houten schermen en banken zijn allemaal elizabetaans. Bekijk ook de inkervingen in de bank die rechts net binnen het koor staat, gemaakt door een 17de-eeuwse kerkganger die zich ontzettend moet hebben verveeld.

➤ ST PETER, Brooke, Oakham, Rutland